

Εκτός από το επίθεμα υπάρχει άλλη θεραπεία για την αμβλυωπία;

Ναι, αν θολώσουμε την όραση στο καλό μάτι με σταγόνες ατροπίνης, το παιδί θα αναγκαστεί να χρησιμοποιήσει το πιο αδύναμο μάτι. Οι οφθαλμίατροι χρησιμοποιούν αυτή τη θεραπεία αντί της κάλυψης, όταν η αμβλυωπία δεν είναι πολύ σοβαρή ή όταν ένα παιδί δεν είναι σε θέση να φορέσει το επίθεμα. Για ήπια έως μέτρια αμβλυωπία, μελέτες έχουν δείξει ότι η κάλυψη και οι σταγόνες είναι εξίσου αποτελεσματικές. Ο παιδοφθαλμίατρός σας θα σας βοηθήσει να επιλέξετε ποια θεραπεία είναι η καλύτερη για το παιδί σας.

Πόσο διαρκεί η θεραπεία της αμβλυωπίας;

Παρά το γεγονός ότι η βελτίωση της όρασης εμφανίζεται συχνά μέσα σε λίγες εβδομάδες μετά την έναρξη της θεραπείας κάλυψης, τα βέλτιστα αποτελέσματα συχνά παρουσιάζονται μετά από πολλούς μήνες. Μόλις η όραση βελτιωθεί, πιθανόν να χρειαστεί κάλυψη για λίγες ώρες (θεραπεία συντήρησης) ή περιοδική χρήση των σταγόνων ατροπίνης, ώστε να διατηρηθεί σταθερή η όραση. Αυτή η θεραπεία συντήρησης μπορεί να γίνεται για αρκετούς μήνες.

Κατά τη διάρκεια της κάλυψης τι δραστηριότητες συνιστώνται;

Το είδος των δραστηριοτήτων που θα κάνει το παιδί δεν είναι τόσο σημαντικό, σε σχέση με την ανάγκη να φοράει το κάλυπτρο τις προβλεπόμενες ώρες. Μερικοί επιστήμονες πιστεύουν ότι η κάλυψη έχει καλύτερα αποτελέσματα κατά τη διάρκεια δραστηριοτήτων όπως η ανάγνωση, η ζωγραφική, τα παιχνίδια στον υπολογιστή, επειδή ίσως διεγείρουν

περισσότερο τον εγκέφαλο και οδηγούν σε καλύτερη ή ταχύτερη ανάκτηση της όρασης. Επίσης το παιδί πιθανόν είναι πιο συνεργάσιμο αν η κάλυψη εκτελείται κατά τη διάρκεια αγαπημένων δραστηριοτήτων (όπως TV, χρήση Η/Υ ή tablet).

Πραγματοποιείται χειρουργική επέμβαση για τη θεραπεία της αμβλυωπίας;

Η χειρουργική επέμβαση στους μυς των ματιών είναι θεραπεία για το στραβισμό, και μπορεί να διορθώσει την απόκλιση. Από μόνη της, ωστόσο, η χειρουργική επέμβαση δεν μπορεί να βοηθήσει την αμβλυωπία, και η θεραπεία με επίθεμα για την αμβλυωπία γίνεται συνήθως πριν από την χειρουργική επέμβαση του στραβισμού. Εξαιρεση αποτελούν τα παιδιά που έχουν γεννηθεί με καταρράκτη και χρειάζονται πρώιμα χειρουργική επέμβαση.

Τι θα συμβεί αν η θεραπεία της αμβλυωπίας δεν έχει αποτέλεσμα;

Σε ορισμένες περιπτώσεις, η θεραπεία της αμβλυωπίας δεν μπορεί να επιτύχει ουσιαστική βελτίωση της όρασης. Είναι δύσκολο να παρθεί η απόφαση για διακοπή της θεραπείας, αλλά μερικές φορές είναι καλύτερο για το παιδί και την οικογένεια. Τα παιδιά που έχουν σοβαρή αμβλυωπία στο ένα μάτι και καλή όραση μόνο στο ένα μάτι, συνιστάται να φορούν προστατευτικά γυαλιά και αθλητικά γυαλιά για να προστατεύουν το φυσιολογικό μάτι από πιθανό τραυματισμό. Εφόσον το καλό μάτι παραμένει υγιές, αυτά τα παιδιά δεν αντιμετωπίζουν κανένα πρόβλημα στις περισσότερες συνηθισμένες δραστηριότητες.

Τι είναι η αμβλυωπία ή τεμπέλικο μάτι;

Παιδο-οφθαλμολογικό Τμήμα
Οφθαλμολογική Κλινική
ΠΠΓΝ Λάρισας

Τμήμα Ιατρικής
Σχολή Επιστημών Υγείας
Πανεπιστημίου Θεσσαλίας

Τι είναι η αμβλυωπία;

Η πιο κοινή αιτία μειωμένης όρασης στα παιδιά είναι η αμβλυωπία ή το «τεμπέλικο μάτι». Η αμβλυωπία μπορεί να εμφανιστεί ακόμα και όταν δεν υπάρχει κάποιο πρόβλημα στη δομή του ματιού. Η μείωση της όρασης συμβαίνει επειδή η εικόνα που μεταφέρεται από το ένα ή και τα δύο μάτια στον εγκέφαλο είναι θολή. Εάν αυτή η κατάσταση συνεχιστεί, ο εγκέφαλος δεν μαθαίνει να βλέπει καθαρά με αυτό το μάτι, ακόμη και όταν χρησιμοποιηθούν γυαλιά. Η αμβλυωπία εμφανίζεται μόνο στα παιδιά. Εάν δεν αντιμετωπιστεί έγκαιρα, μπορεί να προκαλέσει μόνιμη απώλεια της όρασης. Υπάρχουν πολλά διαφορετικά είδη και αιτίες αμβλυωπίας: λόγω στραβισμού, εξ ανοφίας, και διαθλαστική αμβλυωπία. Το τελικό αποτέλεσμα όλων των μορφών της αμβλυωπίας είναι η μειωμένη όραση στον πάσχοντα οφθαλμό.

Τι είναι η διαθλαστική αμβλυωπία;

Διαθλαστική αμβλυωπία συμβαίνει όταν υπάρχει ένα μεγάλο ή άνισο ποσό διαθλαστικού σφάλματος (δύναμη γυαλιών) στα μάτια ενός παιδιού. Συνήθως ο εγκέφαλος θα «αγνοήσει» το μάτι που έχει υψηλότερη υπερμετρωπία ή αστιγματισμό. Οι γονείς και οι παιδίατροι μπορεί να μην καταλάβουν ότι υπάρχει πρόβλημα, διότι τα μάτια του παιδιού μπορεί να παραμένουν ευθεία και να μην στραβίζουν. Επίσης, το «καλό» μάτι έχει φυσιολογική όραση. Για τους λόγους αυτούς, αυτό το είδος της αμβλυωπίας μπορεί να παραμένει αδιάγνωστο μέχρι τα παιδιά να κάνουν μια οφθαλμολογική εξέταση. Αυτό το είδος της αμβλυωπίας μπορεί να επηρεάσει και τα δύο μάτια και βελτιώνεται αν βρεθεί νωρίς.

Η όραση ενός παιδιού με αμβλυωπία μπορεί να βελτιωθεί με γυαλιά;

Ναι μπορεί, αλλά πιθανόν να μην μπορούν να βελτιώσουν την οπτική οξύτητα μέχρι 10/10. Λόγω της αμβλυωπίας, ο εγκέφαλος έχει μάθει να βλέπει μια θολή εικόνα με το αδύναμο μάτι και δεν μπορεί να ερμηνεύσει την καθαρή εικόνα που δημιουργούν τα γυαλιά. Με τον καιρό όμως, ο εγκέφαλος μπορεί να «ξαναμάθει» πώς να βλέπει και η όραση μπορεί να αυξηθεί. Θυμηθείτε όμως ότι μόνο τα γυαλιά δεν αυξάνουν την όραση ως 10/10, καθώς ο εγκέφαλος είναι συνηθισμένος να βλέπει θολά με αυτό το μάτι. Για το λόγο αυτό, στο καλό μάτι εφαρμόζεται θεραπεία κάλυψης (patching) ή με κολλύρια, ώστε το αμβλυωπικό (αδύναμο) μάτι να γίνει ισχυρότερο.

Από ποια ηλικία και μετά δεν είναι αποτελεσματική η θεραπεία της αμβλυωπίας;

Η έγκαιρη θεραπεία είναι πάντοτε καλύτερη. Εάν είναι απαραίτητο, τα παιδιά με διαθλαστικές ανωμαλίες (μυωπία, υπερμετρωπία ή αστιγματισμό) μπορεί να αρχίσουν να φορούν γυαλιά ή φακούς επαφής, ακόμη και λίγο μετά τη γέννησή τους. Τα παιδιά με καταρράκτη ή άλλες καταστάσεις που μπορεί να προκαλέσουν αμβλυωπία, πρέπει να αντιμετωπίζονται άμεσα, ώστε να ελαχιστοποιηθεί η ανάπτυξη της αμβλυωπίας. Μια πρόσφατη μελέτη του Εθνικού Ινστιτούτου Υγείας (NIH) στις ΗΠΑ επιβεβαίωσε ότι βελτίωση στην όραση μπορεί σπάνια να επιτευχθεί ακόμη και σε εφήβους (μέχρι την ηλικία των 14 ετών). Ωστόσο, όσο νωρίτερα αρχίσει η θεραπεία κατά της αμβλυωπίας, τόσο το καλύτερο. Θεωρείται ότι μετά την ηλικία των 8-9 ετών είναι αρκετά δύσκολο να θεραπευτεί η αμβλυωπία.

Πώς μπορώ να καταλάβω αν το παιδί μου έχει αμβλυωπία;

Ορισμένες μορφές αμβλυωπίας, όπως αυτή που σχετίζεται με μεγάλο στραβισμό, μπορούν εύκολα να ανιχνευθούν από τους γονείς. Σε άλλους τύπους αμβλυωπίας (από υψηλό διαθλαστικό σφάλμα) τα παιδιά πλησιάζουν πολύ κοντά σε αντικείμενα ή επίσης στραβίζουν. Ωστόσο, άλλες μορφές αμβλυωπίας δεν είναι εμφανείς στους γονείς και, ως εκ τούτου, τα παιδιά πρέπει να εξετάζονται από ειδικό Παιδοφθαλμίατρο σε ηλικία 3-4 ετών.

Πώς αντιμετωπίζεται η αμβλυωπία;

Μία από τις πιο σημαντικές θεραπείες της αμβλυωπίας είναι η συνεπής χρήση των γυαλιών. Άλλες θεραπείες της αμβλυωπίας στοχεύουν στο να προσφέρουν στον εγκέφαλο μια όσο το δυνατό καθαρότερη εικόνα, και να αναγκάσουν το παιδί να χρησιμοποιήσει το αδύναμο μάτι μέσω κάλυψης ή σταγόνων που θολώνουν το καλύτερο μάτι.

Τι είναι το επίθεμα;

Το κλασικό επίθεμα είναι ένα αυτοκόλλητο, το οποίο εφαρμόζεται απευθείας στο δέρμα γύρω από το μάτι και διατίθεται σε διάφορα μεγέθη. Είναι μιας χρήσεως και κάθε μέρα εφαρμόζεται ένα καινούριο. Τα προμηθεύστε από το φαρμακείο, ενώ κάποια δείγματα μπορεί να σας δώσει και ο παιδοφθαλμίατρος σας. Κάποια κάλυπτρα τύπου «Πειρατή» με λάστιχο είναι ιδιαίτερα επιρρεπή στο να «κρυφοκοιτάζουν» τα παιδιά και ως εκ τούτου, όχι ιδιαίτερα κατάλληλα.